

Den kulturelle skolesekken i Lødingen

Plan for skoleårene 2012/13 – 2015/16

Ser du mi heimbygd ein solfager dag
med glitrande snø over lendet
Eller når vår rister vinteren av
og livet det jublar kring strender,
når sommaren lyser og dagen er stor.
Å, då er du Lødingen, fagrast på jord.
Då synge vi vil til di ære.

(Utdrag fra Lødingssong av Magnus Løkholm)

HVA ER DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN?

Den kulturelle skolesekken (Dks) startet som et nasjonalt satsingsprosjekt for å styrke kulturdimensjonen i skoleverket. Denne kulturpolitiske satsingen skulle gi alle skoleelever en best mulig kulturell utrustning i løpet av skoletida - bl.a. i møte med profesjonell kunst og kunstnere der elevene kan få et positivt forhold til kunst og kulturuttrykk. Vises for øvrig til St.meld. 38 (2002-2003) "*Den kulturelle skolesekken*" og St.meld. nr. 8 (2007-2008) "*Kulturell skolesekk for framtida*".

I Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen står det under kapittelet "Det skapendemenneske" (sitat): "*Elevene må utvikle gleden ved det vakre bilde i møte med kunstneriske uttrykk og ved å utforske og utfolde egne skapende krefter.*"

SENTRALE MÅL

Kultur- og kirkedepartementet har definert følgende mål for Den kulturelle skolesekken:

- å medverke til at elever i skulen får eit profesjonelt kunst- og kulturtilbod
- å leggje til rette for at elever i skulen lettare skal få tilgang til, gjere seg kjende med og utvikle forståing for kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å medverke til å utvikle ei heilskapleg innlemming av kunstnarlege og kulturelle uttrykk i realiseringa av skulen sine læringsmål

De eldste dokumenterte kunstuttrykk vi kjenner til i Lødingen er fra ca. 8000 f. Kr.f.

LOKALE MÅL

Innenfor rammen av de sentrale målsettinger, vil Lødingen kommune i stor grad trekke veksler på den kompetansen og de ressursene som fins lokalt og regionalt blant kunstnere og kulturarbeidere. Samtidig er det viktig å utnytte allerede etablerte lokale og regionale institusjoner. (Bibliotek, galleri, kino, museer o.l.)

Lødingen kommune vil også understreke verdien av at elevene selv involverer seg og aktivt utvikler sine skapende evner

KRAV TIL KOMMUNEN OG DEN ENKELTE SKOLE

Mål og mening med Den kulturelle skolesekken (DKS) er den enkelte skole og den enkelte elev, og nå er DKS gått over til å være et permanent tiltak i alle landets skoler. DKS gir oss en stor mulighet til å integrere kunst- og kulturfaglige opplevelser i skolehverdagen, og utgjør dermed de beste forutsetningene for at skolene kan innfri målene.

Når viktige spørsmål som personlig og kulturell identitet settes på dagsorden, ”*må skolen åpne seg for samfunnet utenfor, få ny og annerledes kompetanse og mobilisere alle gode krefter for en leken og erkjennelsesøkende skole*”.

Dette forutsetter igjen at skoleeier/kommune utvikler en plan (etter de retningslinjer som fylket har trukket opp) for den aktuelle perioden. Planen skal altså omfatte alle kommunens elever i grunnskolen og vedtas i kommunestyret. Først da kan statlige midlene bli utløst til de ulike prosjektene i Lødingenskolene.

Det er også en forutsetning at Den kulturelle skolesekken skal implementeres i skolens egen virksomhetsplan.

Kommunens plan for DKS skal beskrive kommunens egne prosjekter (Dks lokalt) og sikre at organisasjonen kan gjennomføre planen. Det blir som før nevnt viktig å kartlegge lokale og regionale kunstnere, kulturinstitusjoner og samarbeidsparter. Det vil videre være naturlig å klargjøre kulturskolens rolle i DKS lokalt.

LOKAL ORGANISERING

Det betyr svært mye at lederne for oppvekstområdene (rektorene) involverer seg aktiv – slik at kontakten med og nærheten til de arenaer hvor utfoldelse og opplevelse finner sted, blir ivaretatt. Videre vil det være viktig at rektorene jevnlig drøfter mål og tiltak for DKS med lærerkollegiet på skolen - fremfor alt med lærerne for musikkfaget og lærerne for kunst og håndverk.

Når det gjelder et håndterlig ”Skolesekkutvalg” på kommunenivå som skal sørge for at planen blir gjennomført etter intensjonen, tiltak satt i verk og resultatene evaluert, vil det for Lødingens vedkommende kunne være:

- Leder for kultur og informasjon (p.t Rådmannen pga. vakanse i stillingen)
- Oppvekstleder
- Rektorene

Andre personer trekkes inn på møtene etter behov - som f.eks. bibliotekar, kinosjef, museumsguide, instruktører, ledere i frivillige organisasjoner

REGIONALT SAMARBEID OG KULTURPROSJEKT

For Lødingen kommune vil det - slik regiontilhørigheten er i dag - være mest hensiktsmessig å samarbeide med RKK Vesterålen/Lødingen og Kultursamarbeidet i Vesterålen/Lødingen. Dette samarbeidet kan sikre både et kvalitativt forsvarlig nivå på tilbudene - samt bidra til å få gjennomført DKS innenfor en rimelig økonomisk ramme.

TILBUD FRA NORDLAND FYLKE

Vi er glade for at de tidligere skolekonsertene (Rikskonsertene/musikk i Nordland) defineres inn i Dks. Konsertprogrammet synes vi er blitt mer variert og mer spennende de senere årene. Ellers ønsker vi oss gode skoleforestillinger fra Nordland teater. Vi mener også det er behov for workshop modellen innenfor videoproduksjon og et opplegg når det gjelder dans og bevegelse (fra folkedans til jazzballett) i regi av Nordland fylke.

Rektorene uttrykker at de tilbudene fylket hittil har gitt, har vært svært bra og blitt godt mottatt her, både av elever og lærere.

ØKONOMI

Den kulturelle skolesekken finansieres i hovedsak gjennom øremerkede statlige tilskudd til fylkene. Fylkestinget har vedtatt at 50 % av statstilskuddet skal fordeles direkte til kommuner som har utarbeidet og vedtatt egen plan for DKS.

Resten av det statlige tilskuddet skal benyttes til kulturproduksjoner og regionale satsingsprosjekter. Bl.a. skal alle kommuner få tilbud om scenekunstforestilling. Noen får også formidlingstilbud innen visuell kunst og litteratur. Skolekonsertordningen inngår i dag som en del av tilbudet i Dks Nordland. Det kan også søkes om støtte til Kunstverksted.

Lødingen kommune får et årlig tilskudd, men erfaringsmessig trenger skolene en ikke ubetydelig egenandel i tillegg for å få realisert målsettingene i Dks. Derfor bør skolene bygge opp og innarbeide en egen Dks-post i sine budsjetter.

Skolefaglig rådgiver (Oppvekstleder), står for fordelingen av statstilskuddet på de enkelte skolene.

Lødingen kommune vil presisere følgende overfor Nordland fylke:

- a) Det er viktig å videreføre ordninga med fordeling av minst 50 % av de øremerkede statstilskuddene direkte til kommunene.
- b) Den kulturelle skolesekken i Nordland bør videreføre ordninga med å presentere tilbudene sine i alle kommuner slik at ikke egenandeler blir brukt til lange bussreiser inn til regionssentra.
- c) For øvrig ber vi om at kommunens andeler blir holdt på et nivå som ikke avskjærer kommuner med særlig svak økonomi fra bred deltakelse i DKS

HVORDAN SKAL VI GJØRE DET HOS OSS?

Selv om det er sterke føringer fra sentrale myndigheter når det gjelder Den kulturelle skolesekken, så vil det også være et betydelig lokalt handlingsrom. Når det tidligere har vært gjort

forsøk med å "dra kunsten og kulturen sterkere inn i skolen" så har det alltid vært økonomien som har utgjort den største bøygen.

Tidligere har enkelte skoleforestillinger i Lødingen kommune vært realisert gjennom et spleiselag mellom kulturetaten, skolene og sosialetaten. Her har den såkalte tverretatlige "Oppvekstmiljøgruppa" spilt en viss rolle. (Representanter fra skole-, kultur-, helse- sosial-, lensmannsetaten og videregående skole). Det ligger således nedfelt en viss tverretatlig/tverrfaglig samarbeidskompetanse på administrativt nivå i kommunen som man bør kunne trekke veksler på.

Når det gjelder lokal støtte og bistand fra det frivillige foreningslivet (den sivile sektor) mot skolene, så fins det også her muligheter som bør kunne utnyttes bedre. Men som i mange andre småkommuner, sliter enkelte lag og foreninger med å holde hodet over vannet. Det bør derfor bli en viktig bieffekt for DKS i Lødingen at elevene ikke bare blir "kunst/kulturkonsumenter", men også får prøve seg selv som kultur-ytere eller "-produsenter" i en viss utstrekning - elevene skal møte, oppleve og ta del i kunstverk og det å skape noe

Dette forstås som både at elevene skal oppleve kunstverk som sådan, - men også selv aktivt utvikle skapende evner.

En kobling med satsingsområdet "Entreprenørskap i skolen" kan gi positiv effekt for og bidra til rekruttering både innen kultur- og næringsutvikling lokalt.

HVA HAR VI ELLERS AV LOKALE RESSURSER?

Musikkorps

I Lødingen kommune har vi to korps hvor barn i grunnskolealder er sentrale aktører. Vestbygd skole- og amatørkorps og Lødingen skolekorps. Kommunen bidrar med midler til direksjon og aspirantopplæring,

Lødingen folkebibliotek (vegg i vegg med Lødingen ungdomsskole og ca. 2-300 m fra Lødingen barneskole) utgjør en betydelig ressurs og gir et godt tilbud til barn og unge. Her ligger det til rette for et enda nærmere samarbeid med skolene, **Galleriet** (på bibliotekets hems) egner seg for øvrig godt til bilde/fotoutstillinger.

Vestbygd filialbibliotek (et kombinert folke-/skolebibliotek) ligger i Vestbygd skoles lokaler og er flittig benyttet i undervisningen.

Lødingen kino (ca. 110 plasser) drives med stor entusiasme - tross trang økonomi, og kinosjefen har ved flere anledninger fått realisert rimelige skoleforestillinger i samarbeid med skolene. Kinolokalet egner seg også godt til mindre konserter og andre forestillinger.

Teatersalen på Lødingen barneskole egner seg bra til ulike sceneforestillinger, men trenger oppussing og noe mer oppdatert sceneutstyr.

Lødingen los museum og Lødingen tele museum (Fotefar i nord-prosjekt) ligger i "Gammelstasjonen" - (ei fin, restaurert trebygning fra 1895) viser på noe begrenset areal -viktige sider ved selve livsgrunnlaget for Lødingen tettsted.

Så har Lødingen noen **skulpturer** - fra det naturalistisk/figurative til det mer abstrakte "øye i stein" av Anish Kapoor - (Skulpturlandskap Nordland). Nevnes bør også det monumentale maleriet av Kåre Espolin Johnsen i Lødingen rådhus.

En **trafokiosk** - utsmykket av en innfødt billedkunstner - er et eksempel på et kreativt uttrykk i det offentlige "hverdagsrommet".

Når det gjelder **arkitektur** så finnes det en del trebygninger på tettstedet i sveitser-jugend-stil fra tidlig på 1900-lallet. Hovedbygningen på Kjøya er vel det nærmeste man kommer en «væreiergård».

Det er ungdomsklubber - både i Vestbygda og på tettstedet.

Ellers har Lødingen historielag gitt ut 20 årbøker fra 1978 og frem til i dag og Vestavisa (produsert av elever og lærere ved Vestbygd skole) har også gitt verdifulle bidrag til lokalhistoria. Ei **gårds- og slektshistorie** fram mot århundreskiftet (1900) og **to bind (generell historie) om Lødingen kommune** fram til ca 1870 er også kommet til.

Som tidligere sagt har Lødingen et variert, bredt og spennende foreningsliv selv om enkelt lag sliter i blant. Men i "den sivile sektoren" finnes det likevel en god del engasjement og kulturkompetanse som skolene kunne dra nytte av.

GRUNNSKOLEN I LØDINGEN

Lødingen barneskole (1-7) med ca. 150 elever (på tettstedet)

Elevene har muligheter til å benytte teatersalen i skoletida til f.eks. scenefremføringer og dans.

Lødingen ungdomsskole (8-10) med ca. 85 elever (på tettstedet)

Elevene har folkebiblioteket vegg i vegg med formingsavdelinga. Det er en liten scene på musikkrommet. Dette lokalet har kapasitet til å samle alle elevene, men da er det trangt

Vestbygd skole (1-10) med ca. 20 elever

Skolen har i lang tid fungert som et "kultur- og samfunnshus" for Vestbygda. Det er en egen "samfunnsdel" med forsamlingsrom og kjøkken. I tillegg kan forestillinger og konserter foregå i gym salen. Kombinasjonsbiblioteket ligger i selve skolebygningen.

Det er også riktig å si at noen av lærerne på alle tre skolene har engasjert seg i det lokale kulturlivet.

SKOLENES HANDLINGSPLANER

KULTURTILTAK

Uttrykksform

Aktivitet

Samarbeidspartnere

Drama/dans

Sceneoppsetninger og danse-

kurs/verksted

Sceneinstruktøren i Vesterålen teater lag, innleidd danseinstruktør,

barn og voksne fra asyl-

mottaket

Musikk

Skolekonserter, samarbeids-

arrangement mellom kultur- skole,

korps, rockegruppe, barne-/ungdomskor

Profesjonelle musikere,

eksisterende musikkmiljø i kommunen, kulturskolen

Billedkunst –

skulpturer

Utstillinger - også foto. Plakatdesign. Kulisser og kostymeproduksjon. Snø/is-skulptur

Skulpturvandring

SKINN, lokale/regionale

kunstnere, lokal kunst-

forening, teater lag,

Kunst i skolen

Film/video

Videoverksted

Skolekino

Lokale/reg. aktører,

kinosjef

Litteratur

Forfatterbesøk, lesesvake, lese-

skrivetrening

Bibliotek, forfatterforum

Friluftsliv

Praktiske ferdigheter i det fri

Lokalkunnskap, friluftscamp

Kommunens praktfulle

natur

Kulturarv

Side 8

Museumsbesøk, jakt på arkitekturperler,
lokalhistorie, pensjonister forteller, kyst-
kultur, sagn og overtro

Lødingen los- og tele-
museum, lokalhistorielag, Hustad gård, Kjeøy, lokal-
historielag, "tusenårs-
stedet"

SATSINGSOMRÅDER OG TILTAK FOR LØDINGEN BARNESKOLE

Skolens plan er en rammeplan hvor vi ikke gjennomfører alle tiltakene hvert år. Det plukkes fra planen, elever, foreldre og undervisningspersonalet er med å avgjør hva som iverksettes. Teaterverkstedet for 4. trinn og kunstverkstedet for 6. trinn kjøres hvert år slik at alle elvene får delta i disse aktivitetene i løpet av barneskoletiden.

1. - 4. års trinn

- Forfatterbesøk – skriveverksted
- Opplegg i samarbeid med Lødingen folkebibliotek
- Skolefilm med for og etterarbeid i samarbeid med Lødingen kino.
- Utstillinger i samarbeid med Lødingen kunstforening
- Dans – eget opplegg ved skolen – innarbeides i kroppsøving og musikk
- Opplegg i skolens ordinære undervisning - gjerne i samarbeid med skolekorpset evt. andre
- Museumsbesøk

Årlig opplegg

Teaterverksted 4. trinn, opplegg over en uke m/ekstern instruktør

5. - 7 års trinn

Film /video

- Skolefilm med for og etterarbeid i samarbeid med Lødingen kino.
- Forfatterbesøk - skriveverksted

Årlig opplegg

Kunstverksted med profesjonell kunstner, opplegg over en uke m/ekstern instruktør på 6. klassetrinn. Kan være enten billedkunst eller film

Ved behov søker vi hjelp fra Kultursamarbeidet i Vesterålen eller fylket for å få tak i en kunstner.

Opplegg hvor hele barneskolen kan delta (1. til 7. trinn)

- Museumsbesøk
  - Besøk på det lokale los museum og telemuseet. Omviser fra museet. Eget opplegg med for- og etterarbeid. Bygger videre på besøket fra småskoletrinnet.

Museene settes inn i en historisk og næringspolitisk sammenheng for stedet Lødingen.

I tillegg til de tildelte tilbudene fra DKS Nordland.

SATSINGSOMRÅDER OG TILTAK FOR LØDINGEN UNGDOMSSKOLE

- Skolekonserter
- Skriveverksted
- Musikkverksted

Andre faste prosjekt der vi tenker kultur:

8. års trinn

Prosjektet/storyline "*Lødingen - en god del av Norge*". Lødingen profilerer seg i brosjyrer og

Annonser under denne logoen.

Det arbeides bl.a. med å:

- bli kjent med hjemstedets historie
- besøke de lokale museene
- få kjennskap til kommunens lag og foreninger
- bli vist rundt i kirka
- lære om stedets arkitektur

Her forutsettes det samarbeid med historielaget.

Prosjekt "Teksten i bruk"

9. års trinn

- det gjennomføres prosjekt/storyline om samene/reindrift
- dagsbesøk på "Inga Sami Siida" i Kvals Aukan eller Arran i Tysfjorden dagsbesøk med orientering om samisk kultur og historie. Aktiviteter ute bl. a. foring av rein.

10. års trinn

- Det søkes om egne midler til kunstverksted innen dans-film-video – helst over en hel uke
- Forfatterbesøk i forbindelse med temaarbeid om nordnorske forfattere.

I tillegg komme de tildelte tilbudene fra DKS Nordland.

SATSINGSOMRADER OG TILTAK VED VESTBYGD SKOLE

SKOLEKONSERTER

Skolen får besøk gjennom de tildelte tilbudene fra DKS Nordland via Konsert-turnene som settes opp derfra. Dette betyr 2 konserter pr halvår til barnetrinnet (1.-7.klasse) og 2 til ungdomstrinnet. Siden det er få elever her, gir vi tilbud til alle elevene der det er naturlig. Utøverne som kommer er også veldig positiv til det, slik at det blir et litt større miljø. Men det siste året har elevene her måttet reise til Lødingen barneskole for å være med på konsert. Om dette er en trend som vedvarer, vil vise seg.

Konsertene forberedes godt på forhånd, og det knytter seg forventninger til dem hos elevene.

PROSJEKT

Skolen har felles prosjekt 1 gang pr år. Både i 2011 og i 2012 var det innøving av musikal med teaterverksted der teaterinnslag bandt sangene sammen til en helhet. Til dette hadde vi fått ekstra midler fra Kunst I Nordland/DKS til å leie inn teaterinstruktør i 5 dager til den ene oppsettinga. Forestillingen ble vist på dagtid for foreldre og andre interesserte i bygda.

Sist hadde vi samarbeid med Vestbygdcorpset og lokalt band og hadde en flott og kjempestor produksjon/ konsert felles.

Prosjektene vil variere mellom teater/ bildekunst/ dans m.m.

Slike prosjekt legger vi inn i planen vår for hvert skoleår. Vi er avhengige av ekstra støtte til dette. Det kan også være hjelp fra teaterinstruktøren i Vesterålen via Kultursamarbeidet i regionen, men der har vi ikke alltid fått den hjelpen vi ønsker.

Uansett ser vi at slike verksteder er en prosess som må gå over flere dager. Vi må derfor søke om støtte til ukens-prosjekt.

Utover dette har vi diverse aktivitetsdager i løpet av skoleåret. Det kan være turdager o.l, men også internasjonal dag med innsamling og eget innøvd program der det er åpen skole. Annenhver år er det en egen skolegudstjeneste der klassene har faste oppgaver (utsmykking/ dramatisering m.m).

Klassene besøker beboerne i omsorgsboligene (Vestbygdheimen), - gjerne med sangopptreden. Det samme skjer på 17.mai. Der deltar Vestbygdcorpset også der flere av medlemmene er skoleelevene våre.

EVALUERING

Den kulturelle skolesekken representerer en mer systematisk prosess i oppøvelse av den estetiske sans og karakterdannelse i grunnskolen. Det vil sikkert finnes områder som vil være gjenstand for endringer eller justeringer, derfor må både prosessene, resultatene og måloppnåelsen på alle områdene. Det får likevel være en trøst at kulturaktiviteter ikke alltid krever de store beløpene for realisering. Imidlertid gir denne statlige satsingen på kulturdimensjonen forutsigbare økonomiske ressurser til formålet – det er det verdt å glede seg over!

Gjennom evalueringa vil skoler, kommune, elever og lokale samarbeidsparter sammen og hver for seg bidra til å utvikle DKS, slik vil den enkelte skole fremstå som en mer spennende arena for læring og opplevelser – og kanskje bidra til en rikere skolehverdag.